

Миколаїв став чотирнадцятим містом України, в якому впроваджується Система відкритих шкільних бюджетів

19 серпня в Миколаєві відбулась знакова подія. Місто приєдналось до Єдиної системи відкритих бюджетів шкіл. Миколаївська загальноосвітня школа №26 стала 528-м навчальним закладом, зареєстрованим на онлайн платформі Open School in UA.

[Учбово-методичний центр захисту прав людини](#) провів у Миколаєві освітній захід для вчителів і батьків, які долучились до впровадження системи відкритих шкільних бюджетів. Захід проведено в рамках програми НRTC [Цифровий вплив](#). В тренінгу і фокус-групі загалом взяли участь 80 педагогів і батьків ЗОШ № 26, а також гості з інших навчальних закладів Миколаєва.

Тренінг з користування системою провів її засновник і розробник Андрій Жнівін. Під його керівництвом сорок освітян опанували навички роботи з Єдиною системою відкритих бюджетів шкіл [Open School in UA](#).

Херсонський експерт прибув до Миколаєва на запрошення директора школи №26 Ірини Пастушкової (на фото - праворуч) та ініціативної групи освітян і батьків.

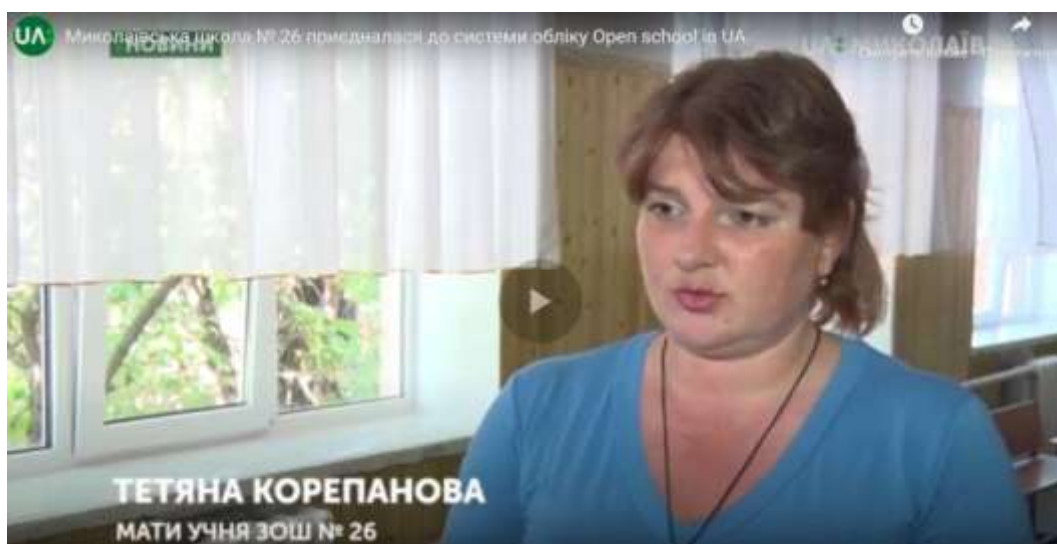
Розповідаючи про можливості Системи він зазначив: «В будь-який час будь-хто може зайти в профіль навчального закладу та ознайомитись з яких джерел були фінансові надходження, та куди ці надходження пішли далі».

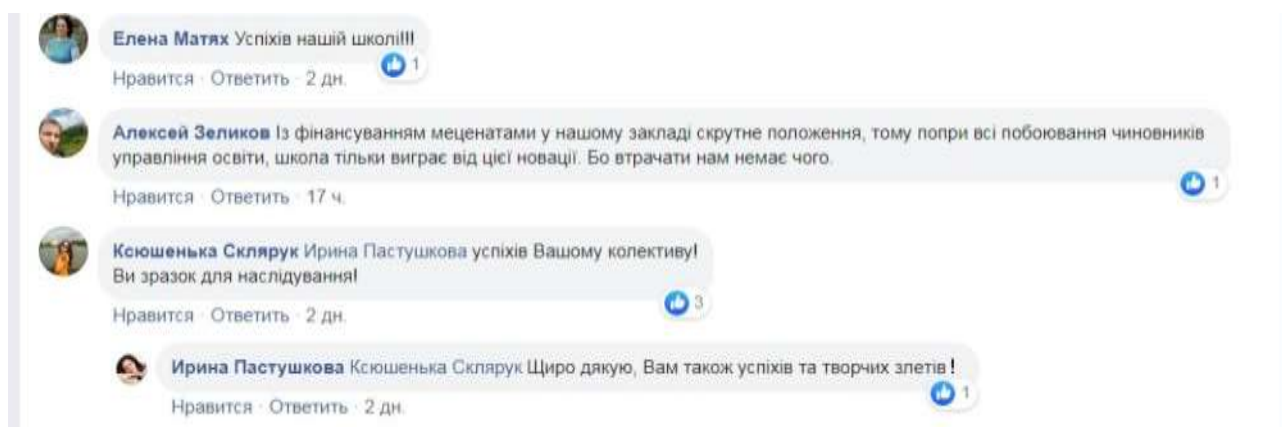
У другій частині освітнього заходу проведено фокус-групу для батьків школярів. В ході групового сфокусованого інтерв'ю вони обговорили з організаторами заходу проблеми, пов'язані з використанням бюджетних і благодійних коштів закладами освіти. Як і освітяни, батьки школярів дізналися про можливості системи Open School in UA, отримали навички моніторингу і планування бюджетних процесів.

Організатори заходу отримали схвальні відгуки батьків про нову систему контролю за благодійними надходженнями. Так, мати учня школи № 26 Тетяна Корепанова поділилась своїми враженнями від Системи відкритих шкільних бюджетів: «Тут буде гарно видно все кругом. В класному колективі дуже багато батьків кажуть: «Ось, гроші пішли не туди, куди треба». А зараз все покажуть, все буде видно».

Інший учасник заходу, батько двох школярів Олексій Зеліков зазначив: «Із фінансуванням меценатами у нашому закладі скрутне положення, тому попри всі побоювання чиновників управління освіти, школа тільки виграє від цієї новації. Бо втрачати нам немає чого».

Варто зазначити, що можливості платформи Open School UA не обмежуються моніторинговими та статистичними опціями. Завдяки прозорості і легкості в користуванні платформа збільшує «інвестиційну привабливість» навчальних закладів. Ініціатор освітнього заходу, директорка школи №26 Ірина Пастушкова, зазначила: «Зараз в Україні триває освітня реформа, одним з принципів якої є демократизація та налагодження співпраці з батьками, громадськістю. І, звичайно, для того, щоб батьки, громадськість, спонсори, меценати більш активно включались в процес допомоги школі; для того, щоб створити краудфандингову платформу для залучення коштів на розвиток освіти, я сподіваюсь нам допоможе Система відкритих прозорих бюджетів»¹.

¹ Повне інтерв'ю Ірини Пастушкової телеканалу UA-Суспільне доступне за посиланням: <https://mk.suspilne.media/news/35113>

Школа №26 – перша на Миколаївщині, «пілотна» установа, в якій впроваджується Система відкритих шкільних бюджетів. Позиція адміністрації школи №26 збігається з останнім тенденціями реформ в галузі освіти, про які йшлося 19 серпня на колегії Міністерства освіти і науки.

20 серпня на розширеній колегії керівників закладів освіти Миколаєва начальниця Управління освіти Ганна Личко¹ поінформувала присутніх директорів шкіл що в 2019 році 90,7% видатків на освіту йдуть на виплату т.зв. «захищених статей».

Вона зазначила, що у порівнянні з попереднім роком це на 8,2% більше. Але, загалом після 2014 року, такий відсоток є найгіршим.

«Ми отримали більше на 281 мільйон гривень. Або на 36,6% більше. Але, ці кошти направлені на захищені статті. На придбання та ремонти планові видатки менші на 70 мільйонів гривень. Це говорить про те, що саме такий відсоток на захищені статті не дозволяє нам з вами розвиватись і, відповідно розвивати наших вихованців... В понеділок відбулася колегії Міністерства освіти і науки. Це питання жваво обговорювалось. Про необхідність змінюватись ми говорили вже неодноразово. Нам все частіше нагадують, а потім підштовхують змінами у формулі освітньої субвенції, що якщо хочемо розвивати освіту, то **треба шукати ресурси всередині себе!** Інакше будемо просто існувати, отримуючи видатки лише на захищені статті» - з таким закликком Ганна Личко звернулась до освітян.

Варто нагадати, що соціальний проект «Прозорі бюджети шкіл Миколаєва» стартував в Миколаєві 21 травня 2019 року. Проект передбачає залучення громадян, насамперед батьків школярів, до планування і контролю бюджетів навчальних закладів. На сьогоднішній день учасники проекту вже провели два моніторингових дослідження прозорості фінансових онлайн-сторінок миколаївських шкіл і п'ять заходів для батьків і освітян.

¹ Фото з сайту <https://mkrada.gov.ua/news/10958.html>

«Коли на початку 2019 року ми починали досліджувати проблему так званих «шкільних поборів», то з'ясували, що бюджети 65% миколаївських шкіл залишаються не прозорими: на «фінансових сторінках» веб-сайтів 39 шкіл із 67 перевірених інформація в наявності, але лише у 24 випадках вона повна і відносно якісна. Проте, навіть ця інформація не уніфікована та надана у форматах, які не зчитуються комп'ютерними програмами. Зазвичай це – відскановані копії документів у форматах ipg, png або інших не машинозчитувальних форматах. В окремих випадках скан-копії фінансових звітів завантажені у настільки низькій якості, що розібрати щось неможливо, хоча формально вони там є. Найбільш типові недоліки, це коли на веб-сторінках шкіл бюджетні кошти не відокремлені від благодійних. Іноді відсутня інформація про благодійні кошти при наявності бюджетних звітів. Або, навпаки, є дані про благодійні кошти, але відсутні відомості про бюджетні надходження і витрати» - розповів юрист проекту, директор аналітико-правозахисного об'єднання «Викривач» Вадим Мельников (на фото ліворуч, стоїть).

Ще тоді, на початку року, ініціатори проекту повідомили, що проблему можливо вирішити, підключивши миколаївські школи до Єдиної системи відкритих бюджетів шкіл¹.

¹ Більш детальна інформація про попередні результати першого етапу проекту «Прозорі шкільні бюджети Миколаєва» - <http://hr-advocacy.mk.ua/2019/07/24/open-school-190712/> і <https://mk.suspilne.media/episode/18780>.

Єдина система відкритих бюджетів шкіл – це онлайн платформа, яка дозволяє в розрізі окремого закладу освіти бачити всю фінансову інформацію: скільки коштів і на що виділяється із бюджету, яку благодійну допомогу надає місцева громада та батьки. Через Систему можна:

- У зручний спосіб показати і подивитись скільки коштів здають батьки в школи, а скільки виділяє держава.
- На що ці кошти витрачаються.
- Завантажувати скан-копії документів по усім витратам.
- Бачити контрагентів – постачальників товарів, послуг – в розрізі школи, міста, області.
- Планувати та показувати поточні потреби закладів освіти.
- Збирати кошти на потреби онлайн, зараховуючи кошти одразу на спецрахунки Держказначейства.
- Додатково залучати кошти у заклади освіти, створювати проекти, та збирати на них кошти онлайн по принципу краудфандингу.
- Показувати річні кошториси закладів освіти, а також окремі запити на фінансування або на додаткове фінансування потреб з бюджету.
- Показувати платні послуги закладів освіти та приймати оплату за них онлайн.
- Батькам школярів – приймати участь в обговоренні потреб та витрат закладів освіти, виставляти пріоритети через голосування.

Вся інформація в системі Open School in UA обробляється з використанням сучасних машино зчитувальних форматів, тим самим даючи змогу закладам освіти міста виконувати норми ЗУ «Про доступ до публічної інформації», зокрема статті 10 («надання публічної інформації у формі відкритих даних»). Система розроблялась на основі фокус-груп та консультацій з батьками, директорами шкіл та управліннями освіти.

«Починаючи з 2017 року, система діє у закладах освіти Херсону. З 2018 року «Open School in UA» централізовано впроваджується у школах Чернігова, Вінниці, Дніпра, Чернівців, Хмельницького, Житомиру, Червонограду, Маріуполю, Нікополю. Єдина система відкритих бюджетів шкіл вже функціонує у 13 містах семи областей України: Вінниця; Краматорськ, Дружківка, Слов'янськ і Костянтинівка Донецької області; Херсон; Житомир; Львів і Червоноград Львівської області; Чернігів; Верхньодніпровськ, Нікополь і Кам'янське Дніпропетровської області» - розповів засновник системи, голова правління благодійного фонду «Об'єднання» Юрій Антощук.

Відтепер і Миколаїв приєднався до Системи відкритих шкільних бюджетів: освітяни і батьки «пілотної» школи №26 нашого міста отримали відповідні знання та навички. Директор школи Ірина Пастушкова своїм наказом №158-к призначила спеціаліста, відповідального за адміністрування відкритого бюджету освітнього закладу у системі Open School in UA.

Підсумовуючи результати освітнього заходу координатор проекту Борис Кудар зазначив: «Наша місія - зробити прозорим використання благодійних та бюджетних коштів у освітніх закладах. Ми сподіваємось, що зможемо наблизитись до міжнародних стандартів відкритості даних і задовольнити потребу суспільства у доступі до фінансової інформації. Ми безкоштовно готові підключити до системи усіх бажаючих. Запрошуємо до взаємної співпраці у напрямку розбудови ефективної моделі прозорого отримання, використання та обліку благодійної допомоги і бюджетного фінансування закладів освіти нашого міста»¹.

Якщо Ваш освітній заклад прагне долучитись до Системи відкритих шкільних бюджетів, звертайтеся: 097-712-62-87, kudar.boris@gmail.com

¹ http://hr-advocacy.mk.ua/2019/08/23/open-school-8_190819/

Учбово-методичний центр захисту прав людини HRTC – недержавна, некомерційна, неприбуткова громадська організація, заснована в травні 2012 року. На сьогоднішній день Центр HRTC вже реалізував сім соціальних проектів, спрямованих на підтримку суспільно-значущих ініціатив громадян. Проект «Прозорі бюджети шкіл Миколаєва» впроваджується за підтримки відділу преси, освіти та культури Посольства США в Україні та незалежного соціально-екологічного руху NESEHNUTI в рамках «Програми трансформаційного співробітництва» Міністерства закордонних справ Чеської республіки. Юридичний супровід проекту здійснює юридична фірма «Студіо Легале».

